

Pesachviering door Messias belijdende Joden in Israël

Pesach, het feest van de verlossing

Ma nistana... - ‘waarom is deze avond anders dan andere avonden?’ Het is een vraag die al eeuwenlang op de avond van de 14e Nisan in joodse huizen klinkt.

Op deze avond wordt *Pesach* gevierd, de uittocht uit Egypte. Een cruciaal feest, want zonder die uittocht zou er geen Joods volk hebben bestaan. Stel dat farao in zijn opzet zou zijn geslaagd. Met de moord op alle pasgeboren jongens, zou het volk uitgestorven zijn. De geschiedenis van Israël zou een korte zijn geweest en erger, Gods beloften aan Abraham zouden niet in vervulling zijn gegaan. In Egypte was het erop of eronder. Later in de geschiedenis werd het volk meermalen bedreigd. Maar het betrof steeds een deel van het volk. Als Haman in Perzië in zijn opzet zou zijn geslaagd, dan zou een deel vernietigd zijn.

Zonder de uittocht uit Egypte, zou er geen Joods volk zijn geweest. Misschien is dat wel de verklaring dat Pesach zo’n populair feest is onder Joden. Uit een onderzoek onder Amerikaanse Joden blijkt dat 80% het feest viert, ook als men niets meer met het joodse geloof doet.

De sedermaaltijd

Eén van de onderdelen van het feest is de *sedermaaltijd*. De instelling van de *sedermaaltijd* vinden we terug in Exodus 12:3-11. De ingrediënten van de maaltijd, een paaslam, bittere kruiden en ongezuurd brood worden genoemd. In andere gedeelten zoals Exodus 12:26 en 13:8 worden ouders opgeroepen het hun kinderen te vertellen. De *Pesach*viering is een gebod 'En deze dag zal u een gedenkdag zijn, gij zult hem vieren als een feest voor de Here; in uw geslachten zult gij hem als een altoosdurende inzetting vieren. (Exodus 12:14).

Joden vieren de uittocht uit Egypte met *Pesach*, met de *sedermaaltijd*. Christenen vieren de dood en opstanding van de Here Jezus met Pasen. Beide feesten werden de eerste drie eeuwen van onze jaartelling gelijktijdig gevierd. Door toedoen van Keizer Constantijn en het concilie van Nicea werden de feestdata uit elkaar getrokken. Joden baseren hun kalender en daarmee hun feestdagen op de maan, christenen op de zon. Dit jaar valt de 14e *Nisan* op 23 april.

Tussen Joden en Christenen nemen Messiasbelijdende Joden een aparte positie in. Velen van hen in Israël identificeren zich als Jood, terwijl ze door hun joodse omgeving als Christen beschouwd worden. Ze vieren geen Pasen, wel *Pesach* en voeren daar twee redenen voor aan.

Wel Pesach, geen Pasen

In de eerste plaats wijzen ze op de Here Jezus en zijn discipelen. Jezus die gezegd heeft dat hij kwam om de wet te vervullen en niet te ontbinden, vierde de avond voor zijn kruisdood *Pesach* - de *sedermaaltijd* - met zijn discipelen. Hij schafte het feest niet af, maar gaf het door zijn dood en opstanding een diepere betekenis.

Uit een omgekeerde bewijsvoering kun je verder afleiden dat de apostelen die in Handelingen 15 met elkaar discussieerden over de vraag of gelovigen uit de heidenen zich moesten houden aan de *Tora* en besneden moesten worden, zelf dus wel de *Tora* hielden. En één van de opdrachten in de *Tora* is het vieren van *Pesach*.

In de tweede plaats wijzen Messiasbelijdende Joden op het feit dat hun erkenning dat Jezus de Messias is, niet betekent dat hun Jood-zijn ophoudt. Nog steeds behoren ze tot het vleeselijke Israël, nog steeds zijn ze fysieke afstammelingen van Abraham. Alle reden om de feesten van Israël, zoals de uittocht uit Egypte met *Pesach* te vieren. Messiasbelijdende Joden in Israël gaan daarin mee met hun overwegend joodse omgeving die op de 14e *Nisan* de *seder* viert. Voor Messiasbelijdende Joden in bijvoorbeeld Nederland ligt dat lastiger. Door het vieren van *Pesach* onderscheiden ze zich nadrukkelijk van de Christelijke kerk.

Tijdens de *Pesach*maaltijd stelde Jezus het avondmaal in. Het brood dat hij nam en brak, was ongezuurd brood. De beker met wijn, was één van de vier bekers die traditioneel met deze maaltijd gedronken worden. Het thema van de *sedermaaltijd* is verlossing, bij de Joden verlossing uit Egypte. Veel symboliek aan de *sedertafel* verwijst naar die verlossing. Messiasbelijdende Joden grijpen die symboliek aan om te wijzen naar de verlossing die de Here Jezus teweeg bracht.

De orde van dienst

Seder is de naam van de *Pesach*maaltijd. Het is het Hebreeuwse woord voor 'orde'. De *sedermaaltijd* heeft een bepaalde orde, een bepaalde volgorde.

Die volgorde wordt bepaald door vier bekert wijn. Iedere beker heeft een betekenis: de eerste beker is de beker van de heiliging, de tweede is de beker van het oordeel, de derde van verlossing en de vierde van lofprijs en aanneming. Afgezien van de eerste beker waarmee de maaltijd toegewijd wordt aan God, past het rijtje 'oordeel, verlossing en lofprijs (dankzegging)' goed in iedere reformatische kerk. Messiasbelijdende Joden gebruiken de bekert wijn en hun betekenis om het verlossingswerk van Jezus Messias aan te duiden.

Centraal tijdens de *sedermaaltijd* liggen drie ongezuurde broden op tafel. De rabbijnen geven verschillende betekenissen aan deze drie ongezuurde broden, die we voor het gemak *matzes* noemen. De bovenste *matse* is *Cohen*, de priester, de middelste *Levi*, de levieten en de onderste het volk. Een driedeling in de Israëliische maatschappij die stamt uit de tijd van de Tempel. Een andere verklaring is dat de bovenste *matse* symbolisch is voor de Almachtige, de onderste het volk en de middelste de priester die tussen God en volk in staat. Messiasbelijdende Joden gebruiken de laatste verklaring. Aan het begin van de *sedermaaltijd* wordt de middelste *matse*, de priester tussen God en volk, gebroken. Eén deel, *Afikoman* geheten, wordt in een doek gewikkeld en verstoppt. Na de maaltijd, voordat de derde beker gedronken wordt, mogen de kinderen de *Afikoman* zoeken. Het kind dat de *Afikoman* gevonden heeft, krijgt een cadeautje.

Tot zover is de viering van Joden en Messiasbelijdende Joden identiek. De uitleg verschilt echter. Messiasbelijdende Joden wijzen erop dat zij een 'Priester' kennen, die gebroken werd, in doeken gewikkeld en 'begraven'. De *Afikoman* komt weer tevoorschijn aan het einde van de maaltijd. En hier komt ook de *sederviering* van Jezus en zijn discipelen om de hoek kijken. Messiasbelijdende Joden wijzen erop dat met de instelling van het avondmaal in Lucas 14:20 Jezus de beker nam 'na de maaltijd'. Ervan uitgaande dat aan de orde van de maaltijd in 2000 jaar niet veel veranderd is, betekent dit dat het 'brood' dat Jezus nam en brak, de *Afikoman* was. Daarmee is de verwijzing naar het verlossingswerk van Messias Jezus compleet. De middelste *matse*, die de priester voorstelt, wordt niet alleen gebroken en begraven maar staat ook weer op, aan het einde van de maaltijd komt de *matse* weer tevoorschijn. En het mooiste is, dat Messias Jezus dit stukje *matse* heeft gebruikt toen hij tegen zijn discipelen zei: 'Dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt, doet dit tot mijn gedachtenis.' De beker die Jezus vervolgens neemt is de beker 'na de maaltijd', de derde beker. Deze beker draagt als betekenis verlossing.

Op het *Pesach*bord, dat met de *sedermaaltijd* op tafel staat, ligt naast het bitter kruid, ook een boutje. Vroeger, toen de Tempel er nog stond, lag er een lamsbout op tafel, als regelrechte verwijzing naar de uittocht. Met *Pesach* werd er in de tempel een lam geslacht. Met het verdwijnen van de tempel is op tafel het lamsbout vervangen door een kippenboutje. Joden willen niet de indruk wekken dat ze buiten de Tempel een offer brengen. Bij verscheidene Messiasbelijdende Joden is de lamsbout weer terug op tafel. Als een directe heenwijzing naar het lam dat geslacht werd. Niet alleen bij de uittocht maar jaren later op Golgotha.

Een vraag die tot nadenken stemt

Messiasbelijdende Joden vieren zo de *seder*, en zien in de symboliek een sterke heenwijzing naar het verlossingswerk van Messias Jezus. Zij worden daarbij gesterkt in hun mening dat door de komst van Jezus de Messias, de oudtestamentische feesten niet hebben afgedaan. Ze hebben in Jezus Messias een diepere betekenis gekregen.

Sommige christelijke kerken verwijten Messiasbelijdende Joden dat zij zich teveel afzijdig houden van de christelijke paasviering. Zolang die viering echter gepaard gaat met paaseieren en paashazen, kan ik me de huiver van Messiasbelijdende Joden om aan te sluiten levendig voorstellen. Het is in dit geval de christelijke kerk die haar wijze van paasviering eens ernstig zou moeten onderzoeken. Hoeveel christenen zijn zich bewust van de achtergrond van het avondmaal? De uittocht uit Egypte, bevrijding van slavernij en het reddingswerk van Jezus staan in één lijn. Een lijn die benadrukt wordt door het feit dat *Pesach* en Pasen beide als thema 'verlossing' hebben.

Iedere beker bij de *seder*maaltijd gaat gepaard met een tekst uit Exodus 6. De tekst die bij de derde beker, de beker van de verlossing, hoort is een gedeelte uit Exodus 6:5, 'Ik zal u verlossen door een uitgestrekte arm'. Joden staan stil bij de Uittocht uit Egypte. Messiasbelijdende Joden ook, maar denken tegelijkertijd aan de Verlossing die *Yeshua* op de 15e *Nisan* teweeg bracht, met uitgestrekte armen aan een kruis.

Ma nistana, een vraag waarom deze avond anders is dan de andere avonden. Een vraag die ook in de huizen van Messiasbelijdende Joden klinkt. Het is een vraag die op Pasen ook in onze kerken mag klinken.

[Leon Meijer](#)